

tíðindablaðið

sosialurinPostsmoga 76,
3800 Argir,
telefon 11820Útgevari: p/f sosialurin
Fyrirtaksstjóri og blaðstjóri: Tórfinn Smith (ábyrgd)
Bláðólk: Hogni Djurhuus, Dagný Joensen, Jóhann Mortensen og Jan Müller
Lýsingar: Árni Joensen
Uppseting: p/f sosialurin. Prent: p/f pressan 1981**Eitt vanstýri****oddagrein**

UNDAN seinasta lógtingsvali varð dúgliga ført fram, hvussu tásitandi landsstýri hevði greitt sínar uppgávur. Serliga funnst sambandsmenn at fíggarviðurskiftunum. Teir vóru púra ósamdir við Javnaðarflokkinn í tí, at vit skuldu brúka mestu orkuna til at uppbyggja samfelagið við at gera íleggjar í vinnulívið, samferðsluna, útbúgvingina. Tað, sum var galið, segdu sambandsmenn, var tað, at vit brúktu ov nógvan pening til hesar grundleggjandi uppgávurnar í samfelagnum. Vit brúktu ov nógv, segði Sjálfstýrisflokkurin eisini. Tað var neyðugt at spara, at leggja stilt á mest møguligum økjum.

ETTA eru sannroyndir, ið ein lættliga kann kunna seg við, men tá vit síggja lógmann leggja eftir javnaðartingmonnum og skírur teir lættisoppa-

kendar, so er tað nett tað, sum tíverri í stóran mun hevur eyðkent og eyðkennir lógmann.

UNDIR hansara 3 ára stýri eru útreiðslurnar í føroyska samfelagnum so munandi bólgaðar sum á ongunum sinni. Uttan at nakað er komið í staðin. Bert eftir einum ári varð fíggarlógin hækkað við 25%. Síðani eru útreiðslurnar hækkaðar hareftir.

SJÁLSTÝRISFLOKKURIN hevur trúliga gingið í somu fótasporum og hevur ikki á nakran hátt megnað at skapa nakra broyting í nøkrum. Tað týðuligasta dømi um evnaloysi landsstýrisins er tað, at uttanlandsskuldin er skjótt ferdalað og skattarokningin hjá tí einstaka borgaranum er so óhugnaliga stór, at annarhvør er um at hokna. Harafurtur eru flestu gjöld í samfelagnum stórliga hækkað.

ETTA er rokningin eftir at vit hava havt borgarligt stýri nú í skjótt 3 ár.

Luttakið í almenna orðaskiftinum í Sosialinum — skrivið vinarliga stutt og greitt

Kommunurnar og privata vinnulívið

Á starvsnevndarfundi 24. juni varð samtykt at svara fyrispurningi frá Leifi Niclasen soleiðis:

Tá Leif Niclasen, umboðsmaður fyri Sunda kommunu, í brævi dagfest 26. mai 1983 vendir sær beinleiðis til starvsnevndina við einum fyrispurningi, ið hevur almennan kommunalan áhuga, sum verður nevndin at svara.

Tá spurningurin snýr seg um lógarmørk fyri kommunalum tiltøkum, so átti spurningurin at verið vendur til landsstýrið, ið er tann stovnur, sum skal hava eftirlit við at kommunurnar halda seg innan fyri teir karmar, sum kommunufulltrúin setur.

Landsstýrið hevur longu givið kommununum loyvi at seta pening í privat virkir, so neyvan fer

landsstýrið at siga, at tað hevur givið kommununum loyvi til nakað, sum ikki hevur lógarheimild.

Starvsnevndin í kommunufelagnum er ikki ein dómstólur, og kann so státt ikki siga, um tað er lógligt ella ólógligt at kommunurnar seta pening í privata vinnulívið.

Tá tað, at seta pening í privat virkir, eftir okkara samfelagsskipan verður hildið at fella uttanfyri kommunalu verkevni, so má haldast, at tað krevur lógarheimild, at fara inn á eitt oki, sum ikki er kommunalt. Um kommunan setur pening í eitt virki, so hava øll virkir í kommununi krav uppá pening frá kommununi, um ikki mannamunur skal verða gjørdur. So einans tað at avmarka hvørgi

virkir kommunan kann seta í, krevur lógarheimild, tí eitt tað fremsta, ið áliggur einari kommunu, er at tæna øllum borgarum uttan at gera mannamun.

I veruleikanum hevur landsumsitingin villleitt kommunurnar. Um landsstýrið meinar, at kommunurnar eiga at fáa heimild at seta pening í privat virkir, so átti tað at farið til lógtingið, sum er lógávvald, við einum lógavuppskoti, sum kundir givið kommununum heimild at sett pening í ávis virkir. Landsstýrið hevur tikið sær eina heimild, sum tað ikki hevur fingið frá lógtinginum, og tí tikið lógtingið av ræði. At tingið ikki mótmælir, gevur ikki landsstýrinum heimild.

Nú er ein stórur partur av kommunufulltrúini bygdur á síðvenju, og er tað ikki altíð talan um skrivaðar lógir, men tað at geva einstøkum borgarum pening úr kommunukassanum kann ongantið gerast síðvenja, til tess krevst lógarheimild. Til dømis kunnu kommunurnar ikki veita sosialhjálpu uttan lógarheimild.

Tað verður ofta sagt, at kommunulógin ikki bannar kommunum at seta pening í privat virkir. Hartil er at siga, at kommunulógin er ein lóg um hvussu kommunurnar verða stýrðar, men ikki sigur nakað um verk-evni hjá kommununum. Skyldurnar og heimildirnar eru at finna í øðrum lógum og síðvenjum.

Sum Leif Niclasen nevnið í brævinum, eru kommunalpolitikararnir valdir at taka sær av verkveinum, sum hava alment gagn

so sum: skúlar, ellisheim, læknahøli, renovatión, heilsu- og umhvørvismál, vegir, havnir, lendingar og annað. Sjálvandi kann tað verða sagt, at arbeidsplassir í kommununi hava alment gagn, og kommunurnar hava vanliga hildið seg til at skapa tiltøk, sum alment kundu fremja vinnulívið.

Tey virkir, kommunurnar hava sett pening í hava vanliga verið virkir við nógvum arbeidsplassum, so vanliga hava hesi virkir havt alment gagn.

Um kommunurnar í størri mun skulu tilatvirka sum idnaðargrunnur, so krevur hetta at kommunurnar koma undir eftirlit, sum eisini umfatir skynsemi í gjørdum ílögum.

Tað vanliga er, sum Leif Niclasen eisini eigur, at tað at seta partapening í eitt virki er ein avgerð, sum hvør einstakur tekur.

Um kommunan setur partapening í eitt virki, so hevur hon gjørt hvønn einstakan borgara, kanska imóti hansara vilja, til partaeigara, og slikt kann ikki verða gjørt uttan lógarheimild.

Starvsnevndin vil ikki venda sær imóti, at kommunur hava sett partapening í virkir, tí hetta hevur óivað verið mennandi fyri fleiri kommunur, men hon metir at hetta er ein spurningur, ið eigur at verða tikið upp av lógtinginum, so kommunurnar vita hvat tær skulu halda seg til.

Fyri at taka aftur í sjálvan spurningin:

Er tað lógligt, at eitt býella bygdaráð setur pening í privat handils-, idnaðar-, skipa- ella líknandi felag?

Til hetta er at siga: I dag er eingin lóggáva á hesum økinum.

Vegna starvsnevndina
Jens Dalsgaard, skr.

Hatur og diktatur

— ein kanning av Fólkaflokkinum

Tann, sum í hesum døgum opnar Dagblaðið, fær eina strálu av hatri upp í andlit. Hatri til russarar og arabarar, hatri til sosialistar og friðarfólk, hatri til kvinnurørslu og arbeidararørslu, hatri til mentan og list, hatri til upplýsing og vit og skil. Hatur, hat, hat.

— Men einki hat til pengar og pengavald.

Hetta er tankavekjandi. Tað, sum vit føroyingar nú lesa í DAGBLAÐNUM, eiga vit at leggja okkum í geyma.

Vit minnst, hvussu hesin flokkur kom í: Pengamenn høvdu í 1930-unum stovnað egnan flokk undir tí lutfalsvíst erliga navninum Vinnuflokkurin (t.e. vinnulívsflokkurin, sum jú er tað sama sum pengamannaflokkurin). Men fyrri at tryggja sær stuðul millum veljararnar fingur pengamennirnir tann borgarliga partin av sjálfstýrisrørsluni í part við sær við at stovna Fólkaflokkinn. Við hesum navnaskifti hongdu

pengamennirnir ein bliðan gekkaskort upp fyri ta misháttu gronina, men innihald og ætlan floksins broyttust ikki eitt vet. Hetta kunnu eldri fiskimenn og onnur tosa við um: Fólkaflokkurin terroriseraði øðrvisi hugsandi undir krignum, menn blivu koyrdir í land, aðrir fingur ikki kjans, fyrr enn teir høvdu boyygt seg. Nógvir fólkafloksmenn vóru opinlýst nazistar.

Fólkaflokkurin er ikki fólksins flokkur, men pengapósans. Flokkurin vil ikki fólka-ræði, men penga-ræði. A sama hátt sum hansara navn er falskt, er hansara boðskapur falskur. Hann sigur seg vera fyri demokratii, fólkaræði. Men hann er fyri diktaturi, pengapósans diktaturi. Hetta kann prógvast: Tá ið hervaldið og kapitalistarnir í Chile saman við CIA koyrdu tann fólka-valda demokratin Salvador Allende frá og drupu hann, vakti tað mest sum ovfarakæti á Dagblað-

num. Fólkafloksblaðið skrivaði gleðisrálandi um niðurheglingina av demokratinum í Chile, at «tað var gott, at hann (Allende) FEKK SPARKIÐ».

Ti ein ávaring til Føroya fólk: Haldið tykkum burtur frá Fólkaflokkinum! Blað hansara visir, at hann er fascistiskur. Hann vil militarisera Føroyar. Fær hann sín vilja, so skulu føroyskir dreingir gera hertænastu og læra at handfara drápsváp. Hann vil selja Føroyar til teirra, sum vilja draga okkum upp í størveldaklandið. Og hvi skulu vit halda, at hann virði okkara demokrati meiri enn tað chilenska? Vit føroyingar eiga at taka okkum saman og geva Fólkaflokkinum sparkið á komandi lógtingsvali, tað vil siga á fult demokratiskan hátt. Einum flokki, sum prædikar diktatur og fólkahatur, hava vit ikki brúk fyri.

Getutróndur

Áminning til lógmann

Harra lógmaður: Undirritaði loyvir sær hervið at minna tygum á fundin, tygum høvdu við átta menn tann 23. nov. 1982, umboðandi Meginfelag Útróðrarmanna, og tey lyftir, tygum gövu hesum monnum.

Væl mugu tygum metast at vera sera nógv upptikin, men her eru tó farnir meira enn 7 mánaðir síðan tað akuttu stöðuna, við viðgjørdum, og sum ikki

er vorðin minni álvarslig síðani.

Nær frætta vit frá tygum, harra lógmaður?

Fyri at minna um møguligt uttanumtós, skal verða tygum upplýst, at starvsnevndin er vitandi um álitið frá Ráfiskanevndini. Gott nokk er okkara umboð í Ráfiskanevndini óvitandi um hetta álit, so vit gittu, at formaður, skrivari, ella báðir stöðu fyri hesum

áliti. Vit eru eisini vitandi um, hvat innihaldið er í hevdseheitum, men vit eru óvitandi um, hvi hetta er vorðið skuffilagt. Tey fundarboðini tygum tosaðu um tá, harra lógmaður, nær koma tey?

Henda áminning er frá undirritaða persónliga. Forslær ikki við einari rodd, eiga fleiri at fara at hoyrast seinni.

Virðingarmest
Isak Matras